

D 12

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan avseende auktoriserade revisorn A-son och har därför öppnat detta disciplinärende.

Av handlingarna i ärendet framgår följande.

A-son var vald revisor i ett aktiebolag. För räkenskapsåret 1 januari–31 december 2008 avgav bolaget årsredovisning den 30 mars 2010. I årsredovisningen redovisade bolaget ett negativt eget kapital.

I en skrivelse till Bolagsverket den 16 december 2009 informerade bolaget om att underlåtenheten att upprätta årsredovisning bland annat berodde på en nyligen genomförd företagsrekonstruktion i ett annat bolag i vilket det förstnämnda bolaget ägde aktier och därav följande svårigheter att åsätta dessa aktier rätt värde. Bolaget bad Bolagsverket att avvakta med eventuella åtgärder utöver förseningsavgifter. Under hösten 2009 påfördes bolaget förseningsavgifter vid tre tillfällen. Den 10 mars 2010 publicerades ett likvidationsföreläggande avseende bolaget till följd av underlåtenhet att inkomma med korrekt årsredovisning och revisionsberättelse.

A-sons revisionsberättelse för bolaget avgavs den 30 mars 2010 och innehöll bland annat en anmärkning om att årsredovisningen hade avlämnats för sent samt en upplysning om att det fanns förhållanden som kunde leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta sin verksamhet. A-son har tillfrågats av RN om han övervägde om underlåtenheten att avge årsredovisning i rätt tid föranledde sådan brottsmisstanke som avses i 9 kap. 42 § aktiebolagslagen (2005:551) och om han övervägde respektive vidtog några åtgärder enligt 9 kap. 43 och 44 §§ samma lag.

A-son har anfört följande.

Det förhållandet att årsredovisningen upprättades sent föranledde honom att göra överväganden om brottsmisstanke. Han bedömde dock att det inte fanns tillräcklig anledning att anta att det förelåg misstanke om bokföringsbrott av sådan grad att det fanns en skyldighet för honom att lämna redogörelse till åklagare. Mot bakgrund av omständigheterna fann han att det eventuella bokföringsbrottet var att bedöma som obetydligt. Ett preliminärt bokslut hade tagits fram redan under våren 2009. Någon årsredovisning var inte upprättad då, och det förelåg vid den tiden även ett flertal obesvarade frågor inom ramen för revisionen. Han och hans revisionsmedarbetare hade kontinuerlig kontakt med styrelsen, som uppmanades att färdigställa bokslutet och årsredovisningen. Uppmaningen framfördes även i en promemoria till styrelsen den 5 oktober 2009.

A-son har till RN gett in den ovan nämnda promemorian, i vilken han har anfört följande: ”Årsredovisningen kommer att avlämnas för sent, vilket vi kommer behöva upplysa om i revisionsberättelsen för 2008”.

RN gör följande bedömning.

Enligt 7 kap. 10 § aktiebolagslagen ska aktieägarna inom sex månader från utgången av varje räkenskapsår hålla en ordinarie bolagsstämma där styrelsen ska lägga fram en årsredovisning och en revisionsberättelse. Detta innebär att årsredovisningen måste vara upprättad och reviderad inom samma tid. Vidare följer av 8 kap. 1 och 3 §§ årsredovisningslagen (1995:1554) att bestyrkt kopia av årsredovisningen ska ha kommit in till Bolagsverket inom en månad efter det

att bolagsstämman fastställde balansräkningen och resultaträkningen. Om kopior av årsredovisning och revisionsberättelse inte har kommit in till Bolagsverket inom sju månader från räkenskapsårets utgång, ska bolaget betala en förseningsavgift enligt 8 kap. 6 § samma lag. Om bolaget inte till Bolagsverket har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse inom elva månader från räkenskapsårets utgång, ska Bolagsverket enligt 25 kap. 11 § första stycket 2 aktiebolagslagen besluta att bolaget ska gå i likvidation.

Högsta domstolen har i NJA 2004 s. 618 prövat en fråga om ansvar för bokföringsbrott i ett fall då ett aktiebolag hade avgett årsredovisningar för ett räkenskapsår knappt tre månader för sent och för följande räkenskapsår drygt fyra månader för sent. Det bolagets styrelseledamot dömdes till ansvar för bokföringsbrott. Brotten bedömdes inte vara ringa. I den bedömningen vägdes bland annat in det förhållandet att företaget hade ekonomiska svårigheter.

Av 9 kap. 42 § aktiebolagslagen följer att en revisor som finner att det kan misstänkas att en styrelseledamot inom ramen för det granskade bolagets verksamhet har gjort sig skyldig till vissa i bestämmelsen angivna brott, bland annat bokföringsbrott, ska vidta särskilda åtgärder enligt 9 kap. 43 och 44 §§ samma lag. Först ska revisorn i sådana fall underrätta styrelsen om sina iakttagelser. Detta behöver dock inte göras om det kan antas att styrelsen inte skulle vidta några skadeförebyggande åtgärder med anledning av underrättelsen eller en underrättelse av annat skäl framstår som meningslös eller stridande mot syftet med underrättelseskyldigheten. Senast fyra veckor efter underrättelsen till styrelsen ska revisorn i en särskild handling till åklagare redogöra för misstanken samt ange de omständigheter som misstanken grundar sig på. I tre undantagsfall behöver revisorn dock inte göra anmälan till åklagare, nämligen om den ekonomiska skadan av det misstänkta brottet har ersatts och övriga menliga verkningar av gärningen har avhjälpits, om det misstänkta brottet redan har anmälts till polismyndighet eller åklagare eller om det misstänkta brottet är obetydligt.

I Fars uttalande EtikU 10, Revisorns åtgärder vid sen årsredovisning i aktiebolag, anges i fråga om förseningens längd och dess betydelse för revisorns skyldigheter att denne ”under inga omständigheter kan ... underlåta” att agera enligt det aktuella regelverket i fall då årsredovisningen inte beräknas kunna läggas fram på ordinarie bolagsstämma inom senast elva månader efter räkenskapsårets utgång. I uttalandet betonas dessutom vikten av att årsredovisning upprättas i tid för bolag som befinner sig i ekonomisk kris, och att det för sådana bolag normalt inte kan accepteras någon längre försening än att årsredovisningen kan läggas fram vid ordinarie bolagsstämma inom senast sju månader från utgången av räkenskapsåret.

RN konstaterar först att årsredovisningen för det i ärendet aktuella aktiebolaget avgavs femton månader efter räkenskapsårets utgång, dvs. nio månader för sent. Redan detta förhållande måste, mot bakgrund av det ovan anförda, anses ha medfört att bolagets styrelseledamot kunde misstänkas för bokföringsbrott och att det misstänkta brottet inte var obetydligt. En ytterligare omständighet som talar för denna slutsats är de ekonomiska problem som får anses ha förelegat med hänsyn till det negativa egna kapitalet och den osäkerhet som ansågs föreligga om förutsättningarna för fortsatt drift. Vad A-son har anförts om att ett preliminärt bokslut förelåg och vad som i övrigt har framkommit i ärendet om bolagets skäl för att inte upprätta årsredovisning i tid medför ingen annan bedömning.

Det har därmed ankommit på A-son att vidta åtgärder enligt 9 kap. 43 och 44 §§ aktiebolagslagen. Han skulle först ha underrättat bolagets styrelse om att misstanke om bokföringsbrott förelåg. Om någon årsredovisning därefter inte hade lagts fram inom fyra veckor från denna underrättelse, skulle han även ha gjort en anmälan till åklagare. Genom att inte vidta dessa åtgärder har han åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. RN finner att erinran i detta fall är en tillräcklig åtgärd.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son erinran.

Ärendet har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, advokaten Rune Brännström, auktoriserade revisorn Maria Danckler, avdelningschefen Eva Ekström, skattejuristen Kerstin Nyquist, docenten Gustaf Sjöberg och auktoriserade revisorn Björn Sundkvist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Adam Diamant, revisionsdirektören Sören Bergner samt avdelningsdirektören Björn Fredljung som föredragit ärendet.